

ADALÉKOK SZABÓ KÁROLY „RÉGI MAGYAR KÖNYV-
TÁRÁHOZ.”

A BUDAPESTI M. K. EGYETEMI KÖNYVTÁRBÓL.

Közli id. Szinnyei József.

λ (114.) Lőcse 1649.

Comenius Amos János. Joh. Amos. Comenii Ianva Lingvae Latinae reserata aurea. Sive, Seminarium Linguae Latinae et Scientiarum omnium. Hoc est; Compendiosa Latinam et aliam quamlibet Linguam, unà cum Scientiarum et Artium fundamentis, perdiscendi Methodus, sub Titulis centum, Periodis mille comprehensa. Et in usum Scholae Varadiensis, juxta Belgarum editionem postremam, accuratam et auctam, in Hungaricam Linguam translata; Per Stephanum Benjamin Szilagy, ejusdem Scholae Rectorem. Leutschoviae, Typis Laurentij Breveri, An. 1649. Kis 8-r. A—S. = 18 iv = 220 lap. — Elül: Czimlap, ajánlás, = 6 sztlan levél; végül: Index = 8 sztlan levél. — Hozzá: J. A. Comenii Januae Lingvae Vestibulum, Primùm in usum Illustris Paedagogei Albensis Hungaricè redditum: Deinde Orthodoxarum in Hungaria Scholarum Usui accomodatum. Leutschoviae, Typis Laurentii Breveri, M. DCXLIX. Kis 8-r. = 2¹/₂ iv = 4 sztl. levél és 32 lap.

✓ (115.) Lőcse. 1650.

Emmanuelis Alvari e Societate Jesu, De Institutione Grammatica Libri tres, quorum secundus nuper est ad Veterem. ferè Grammaticorum rationem revocatus. Leutschoviae, Typis Laurentii Breveri, Anno M. DC. L. Kis 8-r. 424 l. (Magyar és német magyarázattal.)

✓ (116.) Bécs 1654.

Széchenyi György. Concio Fvnebris pro Funere Illustrissimae Dominae Comitissae, Aurorae Catarinae Formontin, &c. Illvstrissimi Comitissae, Domini, Domini, Adami de Bottyan, &c. Quondam Charissimae Conthoralis. Per Reverendissimum Dominum Georgium Szeczeni, Electum Episcopum Veszpremiensem

scripta. Et in Nemet-Vy-Var dicta. Anno M. DC. LIII. die X. Juny. Viennae Austriae. Praefati Illustrissimi Domini Comitis sumptibus; mandata. Typis Matthiae Cosmerovij: in Aula Coloniensi. Anno M. DC. LIV. Ivrét = A — F = 6 iv = czimlevél és 21 lap; a 22-ik lap üres. Csak a czimlap latin, a szöveg magyar; a szöveg végén vignette: fiait saját vérével tápláló pelikán.

X (117.) Bécs. 1654.

Malomfalvay Gergely. Halottas Predikatzjo. Mellyet a Tekéntetes, és Nagyságos Groff Ur Bottyani Adam, &c. ő Nagysága szérelmes házas-társának, tudni-illik: Az Néhai Tekéntetes és Nagyságos Groff Formontin Avrora Katalin Aszszonynak síralmas tsmetésén, Nemet-Uyuarnal Szent-Iuán havának X. Napján M.DC.LIII. esztendőben, Predikállott Szent-Ferencz Szerzetebéli Malomfalvay Frater Gergely. Nyomtatta Bécsben az Kolonij Vdvarban Cosmerovius Máté M.DC.LIV. Esztendőben. Ivrét. Czimlap és A—F, = 6 iv = 2 sztlanlevél és 20 számozott lap. A czimlap hátlapján fametszet: fiait vérével tápláló pelikán; a második levél ajánlás gróf Battyáni Adámnak, kelt Viennae 1654. 23. Aprilis. Csonka: vége hiányzik.

X(118.) Nagy-Szombat. 1661.

Pongrácz György. A Tekéntetes és Nagysagos Pongrácz György Almadi Apatur, Zolyomy Estperes, Esztergami Canonok Predikatzioia, melyet predikallot Nagy-Szombatban Szent-Miklos Templomaban, Boldog Aszszony Havanak XX. napjan. M-DC.LXI. Midőn a Tekéntetes es Nagysagos Groff Forgach Miklos, &c. Megh Hagyott Oezvedgye a Tekéntetes és Nagysagos Groff Bossani Ester temettetnek. Nyomtattatott Nagy-Szombatban az Academiai bötfükkal Schneckenhaus Menyhárt Venceszló által. Kis ívrét A—D = 4 iv = 15 lap, a 16-ik üres. — Elűl: cziml. = 1 sztl. levél; végén vignette: halálfo keresztbe tett két szárcsonttal. Mellékelve van a castrum doloris rézmetszete ívrét féliven.

Y (119.) Nagy-Szombat. 1662.

Lippai Ferencz. Szent Erzsébet aszszonynak eleven peldaia, mellyet eletevel le abrazolt es istenes halalaval be-pecestelt a tekintetes es nagysagos Druget Homonnai Ersebeth aszszony a tekintetes es nagysagos (sic!) Revai Laszlo Vram ő

nagysága szerelmes hazas-tarsa, kit Elő Nyelvel ki-Magyarázott Beczkóban. 6. Novembris 1662. és az után írásban foglalt Lipjai Ferencz Iesvita. Nyomtatta Nagy-Szombatban az Academiai bőttükkel Schneckenberg Menyhart Venceszló. 4-r. A—D. = 4 ív = 16 szltan lev. Csonka, vége hiányzik-

X (120.) Kassa. 1673.

Tyukodi György. Praedicatio, mely Mondatot Nehai Tekentetes Nagyságos Sennyei Ersebetnek, Méltóságos Ur Károlyi Laszlo Kedves Hazas Tarsanak meg hidegedet teste felet; midőn Apáti Udvar-házától, Szatmári Templomban való temető helyére inditatnék, Anno Millesimo Sexcentesimo Septvagesimo secundo, Februáriusnak 14. napján: Jesus Társaságában vitézkedő P. Tyukody György által. Kassan. Nyomtatta Lőcsei Pal, Typog. Soc. Jesu. Anno M.DC.LXXIII. 4-r. A—D₁ = 3 $\frac{1}{2}$, ív = 13 szltan levél. Első levél a címnap és a Károlyi családhoz szóló ajánlás.

Ld. Szabó K.-nál 474. l.

X (121.) Nagy.Szombat. 1676.

Landovics István. El-választott Juh, melyet az Halál, mint a Farkas, a Nyáj közül el-ragadot; de a fő Pásztornek vigyazasa által az örökke zöldellő legeltetésre minden serelme nélkül kenszerítettett le-tenni. Az az: a nehai Nemzetes es Nagysagos Orbovai Jakusith Susanna Aszszonynak, Tekentetes es Nemzetes Sirchiz Gaspar uram szerelmes hazas tarsanak, ebből az arnyek vilagbul boldog ki-mulasa. A kinek mint a Farkas szájából ki-mentett Juhotskanak békességes le-tételét, üdvössége helyere, életének jó végezetéből előbb hogy sem mint Teste eltemettetnék. A Trencsényi Pater jesuvitáknak Xaverius Szent-Ferencz Templomában Következendő Okokból meg-mútatta. Azon Jesus Tarsasagabul valo Pater Landovics Istvan Anno 1676-ik Esztendőben 26. Martij. Nagy-Szombatban, Nyomtattatott az Academiai Bőtükkel, Thomas Marton által. 4-r. A—C₂ (hibásan D₂) = 2 $\frac{1}{2}$ ív = 19 lap (20 üres.) A címnap hátlapján a Jakusith család címere fametszetben; végül vignette: halálfej •Memento mori• fölirattal, szintén fametszet.

Λ (122.) Lőcse 1689.

Heiden (Sebaldus). Formulae. Puerilium. Colloquiorum Germanico-Latinorum. Pro primis Tyronibus Scholae Norinbergi-

cae. Per Se bald u m He id e n Eorundem Praeceptorum conscrip-
tae. Nunc denuò addito Idiomate Hungarico, in lucem editae. Ad
Nasutum Lectorem. Leutchoviae. Typis Samuelis Brever M. DC.
LXXXIX. 8-r. A—D = 4 iv = 32 sztlan levél.

X (123.) Kassa. 1693.

Zemlenyi R. Ferencz. Szomorv Halotti Praedikatio,
melly a boldog emlekezetű, Isten, és Emberek előtt, kedves éle-
tet élt Vrnak Nehaj Tekentetes Nemzetes Waradi Mihály Vram-
nak, Erdemlet utolsó tisztességére, meg hidegedett Teste felett
lőtt, itt Cassán, az Ház előtt 1691-dik Esztendőben Pünkösd ha-
vának 27. Napján. Zemlenyi R. Ferencz. A Cassai Helve-
vetica Confession lévő Ecclésiának méltatlan Lelki Pasztora által.
Es Mostan A meg keseredett feleknek kívánságok szerint kö-
zönséggessé tétetett. Cassan, Nyomtattatott Klein Janos által 1693
Eszt, 4-r. A—E₁ = 4^{1/4}, iv = 17 sztlan levél. — Az első két levélen
czímlap és ajánlás: Hartnyani András özvegyének Mező-Szegedi
Anna aszszonnak, ismet Mariassi Susanna aszszonnak néhai Wa-
radi Mihály özvegyének. —

X (124.) Nagy-Szombat 1695.

Matusek András. Arbor Tangens Caelum az az leg
főbb tisztre emeltetett Méltosagos es Nagysagos Fejedelem, Sze-
cheny György Esztergami Ersek Magyar Ország Primasa, Apo-
stoli Követ Nemes Esztergam Varmegyének örökös Fő Ispanya,
Első és lég főb Secretarius, Cancellarius, Főlséges Romai Császár,
és Magyar Ország Királyának, Belső Titkos Tanácsa Életének
Fejedelmi Faja Melynek a Magyar Országi Egyházi Fő Rendek-
nek közepéből, az irgalmatlan halál által való szomorú ki vágá-
sát, a több halotti tisztességek között, magyar élő nyelvel praedi-
kalotta. Tekintetes és Nagysagos Matusek András Scopiai
Püspök, Székes Fejérvári Custus, Szent Alberti, és Sz. Lőrinczi
Praepost, Győri Kanonok, Soproni Beneficiatus, Posoni Nemes
Captolon Sz. Marton Püspök Templomában, die 18. Marty. Anno
1695. Nyomtattatot Nagy Szombatban, az Akademiai Bötűkkel,
Frey János által. 4-r. A—D = 4 iv = 16 sztlan, levél, (utolsó
lap üres.)

✓ (125.) Nagy-Szombat. 1695.

Emlékbeszéd Hasko Jakab fölött 4-r. A₂—C₁ = 2 iv =
8 sztlan levél. Czímlapja hiányzik.

Szabó Károly ismertet egy emlékbeszédet, mely Haskó fölött tartatott (1481. szám alatt) de ez egészen más szerzőnek műve. (126.) Lőcse (1696.)

✓ Szép Ének Az hires Nevezetes, Nemes Nemzetes és Vitézlő Tunnyogi Samuelről, Kegyelmes Csaszar Urunk ő Felsege hiv Fő Ezeres Kapitányáról, mikippen ő az Varadi Bloquadáján, 1689: Esztendőben, Szent Jakab havának 3-dik napján, az Török ellen erős viaskodo hartzban, halálos sebben esvén az ő jó akaróitól el bucsuzott, vitézül és boldogul e' Világból ki-múlt. Lőtsén, Nyomt: Brewer Samuel, által. Kis 8-rét = 4 számozatlan levél.

✕ (127.) (Lőcse.) 1696.

Siralmas Cronica. Melyben amaz boldog emlékezetű, Házájának és Nemzetének hiven Szolgáló, igaz hazafiának Nemzetes és Vitézlő, Csaszari Tesla Mihaly Vrnak. Kegyelmes Koronás-Kiralyunk ő Felsege fen álló mezei Magyar hadainak egyik érdemes Fő Kapitányának; szomorú és véletlen erőszakos halálát így keserge edgy hiv Keresztyén. Anno, M. DC. XCVI. Kis 8-rét = 4 szatlan levél.

Az egyetemi könyvtár rendezése közben előkerült ezen két ritka magyar nyomtatványról Szabó Károlynak csak mások följegyzése után volt tudomása. Érdekesnek tartom egynémely tévedés helyreigazítását, minthogy ezen művek nemcsak könyvészeti de irodalomtörténeti szempontból is becsesek. A »Szép ének Tunnyogi Sámuelről« és »Siralmas Cronica Tesla Mihályról« Lőcsén 1696-ban nyomattak. Kis 8-rét alakú fél-fél íven (A₁ — A₄ és 4 szatlan levél.) A nyomtatási hely az első czimlapon, az évszám pedig a másik ének czimlapján van kitéve, de hogy egyszerre nyomattak, bizonyítja az első ének végén a lap alján levő öt betű, melyek a cím kezdő betűi. A papiros, vignette, betűk azonossága és a versek egyenlő beosztása is egy időre vallanak. Toldy, Magy. költ. tört. 2. kiad. 292 l. és Nagy Iván, M. orsz. családai XI. 344 l. a czimből indulva ki a nyomtatási évet 1689-re teszik; utánnok Szabó Károly is Régi m. könyvtár 557 l. A másikat Szabó Károly a hely említése nélkül »Régi m. könyvtár« 600 l. Sándor és Toldy után röviden fölemlíti ugyan de kétségbe vonja létezését. A mi a két költemény iratásának idejét illeti, az a második mű történetének ideje és a nyomtatási év,

tehát 1692—1696 közé tehető, mert kétségtelen hogy a második indíthatta az elsőnek is megírására a szerzőt, miután a Tesl Mihály az elsőben is felemlítettik, s mindkettő szerkezete, iránya, némely kitételei (pl. »Vitézkedett mint Ráró ellenségén« az elsőnek 6. lapján alól 3 sor és »Ugy üzte mint ráró gyakor ellenséget« a második költemény 3. lapján fölül 5. sorban) egyezők. Mindkettő egyenlőn 44 négy soros strófából áll. Mindez kétségtelenné teszi a két költemény szerzőjének azonosságát is.

(128.) Nagy-Szombat. 1697.

Égről le esett Nagy Csillag, Az az: Tekintetes, és Nagyságos Gróf Erdödi Juliana Aszszony; kit Ifiúságának ragyogó Csillagzásában, a Csillagos Czimerű, es Gróffi Méltósággal tündöklő Erdödi Haznak Egéről a Halálnak irgalmatlan Keze le-vont, és Házasságbéli Csillag Társától, Méltóságos Gróff Esterhazi Antaltól véletlenül el-választván, gyászos Koporsóban ejtett: Mellynek utolsó Pompáját, Nagy-Szombatban e Jesus-Társasága Templomában, ugyan azon Társaságból egy Lelki Tanító ezzel a dicsirettel tisztelte, Ian Var IVs ha Vának hVszon-negyedik napján, ködben bVrVlt Gróffi tsILLagVnknak keserves esztenDelében. Nyomtatott Nagy-Szombatban az Akadémiai Bötűkkel. Hörmann János által, 1697. Esztendőben. 4-r. A—C₃ = 2³, iv = 11 sztlan levél.

(129.) Lőcse 1699.

Comenius Ámos János. Januae Lingvarum Reseratae Aureae Vestibulum, quo Primus ad Latinam aditus Tirunculis paratur; Cum versione interlineari Germanicâ, Hungaricâ & Slavonicâ. Editum à J o h a n - A m o s, C o m e n i o Leutschoviae Typis Brewerianis Anno M. DC. XCIX. Kis 8-rét 116 lap. Czimlap, Praefatio 4 sztlan levél; Index Quadrilingvis (H₁ — N₁) = 37 sztlan levél.

(130.) Nagy-Szombat. 1700.

Érdemes ligeteknek útait járó; örök jutalomnak Forrásira, és Hegyeire kívánczó Szarvas. Az az Méltóságos öregbik Gróff Zichi Istvánnak &c. Sok Érdemi után, e' Tündér Világból örök életre néző Istenes életének szép lépésében örök nyugalma. Mellyet Egy Jesus Társaságából lévő, Szerzetes elme, a Szarvasnak járása által némű-némű képpen meg-árnyékozott, vagyis Homályból, Nap-fényre akarván hozni; rebegő

Nyelvével a Győri Nemes Káptalan Templomában. M.D.CC. Die 21. Maij ki-magyarázott. Az után Superiorok engedelmébe, Nyomatató-Bőtük alá adott. Nagy-Szombatban az Académiai bötükkel Hörmann János által. 4-r. A—F₁ = 4¹/₄ iv = 42 lap.

✓ (131.) Nagyszombat. 1703.

Syllabus Vocabulorum Grammaticae Emmanuelis Alvarii e Societate Jesu, In vernaculas Hungaricam et Slavonicam conversorum. Secundum Exemplar Viennense paucis mutatis, nonnullis etiam additis. Tyrnaviae, Typis Academicis per Joannem Andream Hörmann An. 1703. Kis 8-r. A—F = 6 iv = 66 lap. (Magyar és tót magyarázattal.)

✓ (132.) H. n. é. n.

Mi Fejedelem Felső Vadász Rákóczy Ferencz Nemes Saáros Vármegyének Örökös fő Ispánnya, és Saáros Patak, Munkács, Makovicza, Regécz, Tokaj, Ecsed, Lednicze, Somlyó, Szerencs és Onod &c. Váraknak Ura. Minden az Magyar Haza szabadságáért Isten által- fegyverkezett, és akár melly annak böldegulását igazán ohajtó Felső, közép s alsó Confoederált Rendeknek, Hiveinknek, az igaz ügynek vezérlő Urátul áldást és minden jót. H. és év n. Falragasz alakú iven. (A szöveg 55 sor.)

Alul a sarokban írva:

Accepi ex dono Illmi & R^{mi} Dni

Ladislai Siber, die 5. Decembr.

1704. F. F. O.

✕ (133.) Nagyszombat. 1709.

Dobronoki István. Phrases Latinae in gratiam Ungaricae Juventutis olim concinnata a reverendo patre Stephano Dobronoki e Societate Jesu nunc demum in lucem datae. Tyrnaviae typis Acad. Anno 1709. Kis 8-r. Czimlap, dedicatio 4 sztlan levél, a szöveg 192 lap. Index phrasen 8 sztlan levél. (Magyar szavak és mondatok latin magyarázattal; az index is magyar.)